

Vesterskov på Asnæs

-flora, geologi og historie

Nordkysten med nedstyrte bøgetræer. Foto CC.

Hans Guldager Christiansen og Carsten Clausen
Oktober 2024

INDLEDNING

Vesterskov er den vestligste af de to skove, som dominerer Asnæshalvøen ved Kalundborg (figur 1). Skoven er på 207 ha., og da skovene på Asnæshalvøen må anses for at være meget gamle, fandt vi det tillokkende at undersøge skoven og dens plantevækst.

Skoven ejes af Eirik Vinsand, Mineslund, som venligst gav os lov til at færdes i skoven, også udenfor stierne.

Figur 1. Vesterskov er den vestligste af de to skove på Asnæs, markeret med rødt.

VORES UNDERSØGELSE

Vi besøgte skoven første gang i februar 2024. Herefter har vi besøgt skoven mindst en gang om måneden til og med september. Vi følger navngivningen af planterne i "Nordens Flora" (Mossberg og Stenberg, 2020). Vi har også noteret fugle, sommerfugle mv., når vi stødte på dem.

På næste side ses kortet, hvor skoven er markeret med en rød streg, der også viser området, som floralisten gælder for og som kan ses bagerst i rapporten. På kortet ses også veje og stier samt p-pladsen ved Havnemark. Da skoven er privatejet, må man gå og cykle fra kl. 06 til solnedgang, og man må ikke færdes udenfor veje og stier.

Figur 2. Den yderste spids på Asnæs med Vesterskovs veje og stier. Målebordsblad, Kort- og matrikelstyrelsen.

Geologi

Landskabet i Kalundborg kommune blev grundlæggende skabt i slutningen af sidste istid af Bælthavisens fremstød. Især Røsnæs men også mindre dele af Asnæs blev skabt af isen som en randmoræne skubbet op af isen. Den nordlige del af Vesterskov er således en randmorænedannelse, mens resten af skoven ligger på et dødislandskab. (Trap Danmark 2021).

På GEUS Danmarks Geologiportal findes et jordartskort, som vises herunder. Langt størstedelen af Vesterskov ligger på smeltevandssand og grus. Jordbunden er dermed ret næringsfattig, hvilke også afspejles i floraen, som mangler arter fra fed muldbund bl.a. Dansk Arum og Gul Anemone. Nogle få steder findes dog Alm. Guldnelde og Hulrodet Lærkespore, også de er ellers knyttet til næringsrige, muldrike løvskove på Øerne og i Østjylland (Møller et al. 2010).

Figur 3. Jordartskort fra GEUS Geologiportal.

Rød: Smeltevandssand og -grus. Mørkeblå: strandvolde og brun: moræneler. Lyseblå: marint sand og ler.

HISTORIE

Asnæs Forskov og Vesterskov er gamle skove. De har tidligere hængt sammen, hvilket fremgår af Det Kongelige Videnskabernes Selskabs kort fra 1771 (Kort- og Matrikelstyrelsen), figur 4, hvor skovene dækker 2/3 af Asnæs. Den midterste del af skoven blev ryddet 1805-10 for at give plads til Mineslund, og området mellem de to skove blev opdyrket.

Figur 4. Udsnit af Det Kongelige Videnskabernes Selskabs kort fra 1771. Kort- og Matrikelstyrelsen.

Der har ikke altid været skov på Asnæs, og i begge skove er der ca. 100 oldtidsgravhøje fra yngre bronzealder, fordelt med ca. 60 i Forskov og 40 i Vesterskov, der er også enkelte gravhøje fra bondestenalderen. Foruden oldtidsgravene er der også i begge skove spor efter marksystemer fra bronze- eller jernalderen. Dengang var Asnæs altså et åbent og opdyrket landskab. (Kulturarvsstyrelsen, hjemmeside).

Asnæshalvøen var næppe tæt befolket i vikingetiden (750-1050). Hele halvøen var igen ved at blive dækket af skov, dog med enkelte lysninger, hvor bønderne dyrkede jorden eller havde køer eller får på græs (Thorndal, 2013). Skovene er skyld i, at oldtidsgravene stadig findes, og at de ikke er blevet pløjet bort, som det er sket udenfor skovene.

I historisk tid var der næsten ingen mennesker på Asnæs, når man kom vest for Østrup. Det meste af halvøen var tilgroet med skov og krat, og hele omegnen var nu underlagt kronen. Asnæs var et kongeligt jagtområde. At Asnæs siden 1300-tallet tilhørte kongen, har sikkert reddet skovene herude (Thorndal, 2013).

I årene 1743-50 opførtes Lerchenborg, og godset ejede nu Asnæs. I 1805-10 ryddede Lerchenborg den midterste del af skoven, således at et 400 tønder land stort område blev udlagt til græsning for 1200 får. Mineslund blev anlagt i denne rydning, og skoven var delt op i Forskov og Vesterskov (Thorndal, 2013). Den yderste del af Asnæshalvøen blev i 1952 solgt til Asnæsgården. Den nuværende ejer Eirik Vinsand overtog gården i 1989.

Skoven er PEFC-certificeret, figur 5, hvilket kort sagt handler om, at driften af skoven skal være miljømæssig forsvarlig, social gavnlig og økonomisk levedygtig for såvel nuværende som for fremtidige generationer (PEFCs hjemmeside).

Figur 5. Skilt i Vesterskov ved indgang til skoven. Foto HGC.

OM VESTERSKOV

Vesterskov er omgivet af hav både mod nord og syd, hvilket er så karakteristisk for skoven. Især er det nordlige skovbryn imod Kalundborg Fjord bemærkelsesværdigt, se foto på forsiden. Gammel bølge- og egeskov står her helt ud til skrænten, som af og til skrider ned og træer styrter i havet. Floraen på nordskrænten er også bemærkelsesværdig, herom senere.

Skovbunden er i øvrigt ret plan og ensartet på nær skrænterne mod nord. Skovbunden afvandes af nogle steder ret dybe afvandingskanaler. Der findes to halvstore søer, Bønnekær mod nordøst og den svært tilgængelige Askekær mod sydøst, som er anlagt af Eirik for 5-10 år siden (Eirik Vinsand). Desuden findes en del mindre vådområder, som vi også omtaler senere.

HedeDanmark har undersøgt Mineslunds samlede areal. I alt 216 ha. er skovbevokset, hvilket betyder, at der er 9 ha. skov udenfor Vesterskov. I det samlede skovareal er 128 ha. bevokset

med løvskov og 39 ha. med nåleskov. Løvskoven består i 36% Eg, 35 % Bøg og 29 % andet, som mest er Ahorn. Nåleskoven har arter af gran (72 %) som det mest dominerende træ.

80 % af træarterne er hjemmehørende arter og 20 % er ikke-hjemmehørende. Løvskovens træer er ret jævnt fordelt mht. alder og med lidt flere ha. bevokset af 110-119-årige træer (18 ha.) og med 6 ha. med træer på > 160 år. Blandt nåletræerne er der flest 40-49- årige træer, som står på 12 ha., kun få nåletræer (< 1 ha.) er 90-99 år gamle.

Figur 6. Storblomstret Kodriver. Foto HGC.

Vesterskovs flora

Vi gik mange ture i skoven i marts, april og maj for at få et indtryk af forårsfloraen. Den plante, som bedst karakteriserer Vesterskov, er forårsplanten Storblomstret Kodriver (figur 6).

Storblomstret Kodriver findes på Sjælland næsten kun på Kalundborgegnen med tyngdepunkt på Asnæs-halvøen. I det øvrige Danmark er den mere almindelig (Hartvig 2015). I Vesterskov er den spredt i store dele af skoven og især hyppig på skrænterne mod nord.

En mindre iøjnefaldende, men langt mere speciel plante, er træarten Kastaniebladet Eg, som vokser i Vesterskov. Kastaniebladet Eg (*Quercus castaneifolia*) er en Ege-art fra Nord-Iran og Sydøst-Kaukasus (De samvirkende danske haveelskaber, 1979). Bladene ligner Ægte Kastanies blade, deraf navnet (se figur 7). I flg. Erik Vinsand er Vesterskov er det eneste sted i landet, hvor der findes træer af arten, der er over 100 år gamle.

Figur 7. Kastaniebladet Eg. Foto Carina Zobbe.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har udfærdiget en "Kåringsdeklaration" for Kastaniebladet Eg i Asnæs Vesterskov med plantningsåret 1906. De blev plantet dengang Lerchenborg ejede hele halvøen. Det fortæber sig i det uvisse hvem, der har indført træerne. Der står ca. 10 stk. 100-årige træer i det sydvestlige del af skoven.

Forårsfloraen er i Vesterskov som i de fleste andre vestsjællandske skove, hvad angår de almindelige arter. Hvid Anemone står en del steder i skoven, ikke fladedannende som det f.eks. kan ses i Klinteskov ved Tissø, men den forekommer i større og mindre klatter i det meste af skoven.

Nord for Asnæs Skovvej er der ret mange Skov-Viol, og på skrænterne er der som nævnt mange Storblomstret Kodriver og ganske få Blå Anemoner. Der er desuden Desmerurt og få Sanikel. Senere på foråret ses Blågrøn Star og Vår-Star nær kystskrænten.

Syd for Asnæs Skovvej mod øst står der mange Hvid Anemone i løvskovsbevoksningerne, og der er mange Vorterod, samt en del Alm. Guldstjerne. Der er pletter med Desmerurt flere steder og adskillige partier med Storblostmret Kodriver. Der er også Alm. Lungeurt, og enkelte Liden Lærkespore samt Marts-Viol og Skov-Viol. Nær husene langs den sydgående del af Asnæs Skovvej er der haveblomster som Vintergæk, Erantis, Kærmindesøster, Påskelilje, Alm. Snepryd og Russisk Skilla. Langs samme skovbryn står der Læge-Stenfrø, som er en sjælden plante og med en sydøstlig udbredelse i Danmark.

Figur 8. Kvalkvæd forår og efterår. Foto øverst CC, nederst HGC.

Midt i skoven syd for Asnæs Skovvej er der også Desmerurt, lidt Hvid Anemone, og ellers er skovbunden ret blomsterfattig. Hylster-Guldstjerne sås i flere eksemplarer og længere sydpå er der en del Stor Fladstjerne i skovbunden. Ege-skovbunden er også blomsterfattig.

Mod vest og stadig syd for Asnæs Skovvej er der Hvid Anemone, Alm Bingelurt, Desmerurt, Skovsyre og nær Asnæs Skovvej også få Hulrodet Lærkespore. Storblostmret Kodriver ses hist og her. Vorterod er almindelig i store dele af skoven.

På vejen, der går fra syd og mod nord op til Asnæs Skovvej voksede der adskillige Skov-Hullæbe ved en stor brændestabel. Vest herfor og for vejen ned til bebyggelsen mod syd ligger et ret stort moseområde med bl.a. Firblad i pæne grupper. Også Krybende Læbeløs er der, og mange steder ses Desmerurt.

Helt nede i den sydvestlige del af skoven er der meget Alm. Gedeblad (Kaprifolium), som klatrer op i egetræerne. Tilmed er der også meget Brombær i skovbunden. De to moser helt mod SV er overgroet af Brombær. På vejen, der går fra syd mod nord fandt vi Skov-Springklap langs vejen i pæn mængde og den er sjælden i Vestsjælland. På en sidevej, der går mod øst, voksede der Tadder-Vikke i midterrabbatten. Den er ikke sjælden, men angives i Atlas Flora Danica ikke i Vesterskov, kun fra Forskov.

Skovens vådområder

Når bladene i slutningen af maj lukker for lyset, er der ikke så meget at finde i selve skovbunden, men der er mere at se langs skovvejene og i vådområderne. Så vi har besøgt de vådområder, der ses på figur 9, og herunder kommer en opremsning af planterne i de våde dele af skoven.

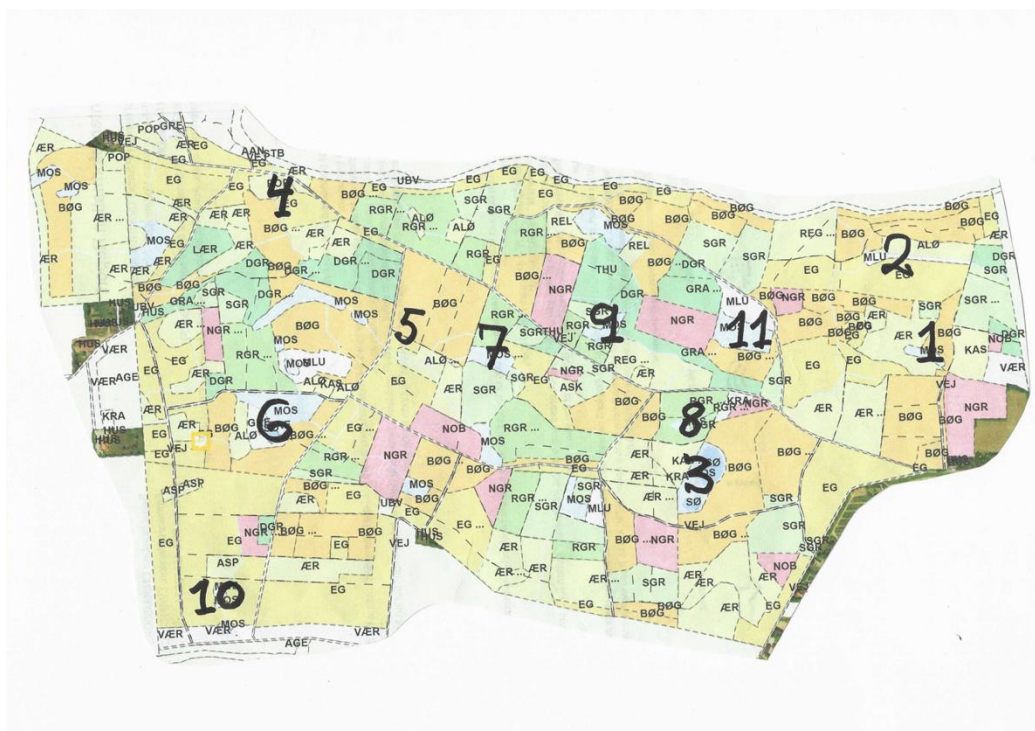
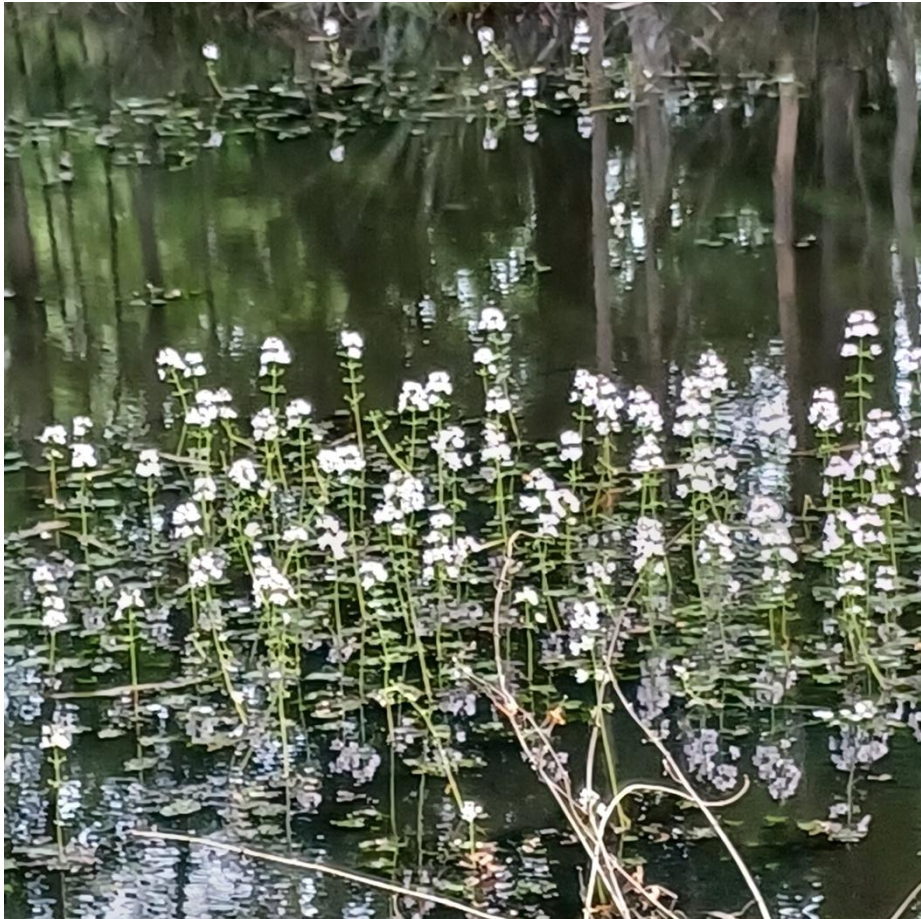

Fig 9. Vådområder nummereret på et skovkort udlånt af Eirik Vinsand.

Vådområde 1: Mod øst nord for Asnæs Skovvej (AS). Vandrøllike vokser i søen, og mod vest en del Spring-Balsamin og Kær-Star. Desuden ses Vandstjerne sp., Liden Andemad, Top-Star, Knippe-Star, Akselblomstret Star, Pindsvineknap sp. og Gul Iris. Her er også de 2 arter af levermos: Flydende Skælløv og Flydende Stjerneløv (figur 13 og 14).

Vådområde 2: Mod NØ nord for AS. Kærmangeløv samt Bredbladet Dunhammer og Rørgræs.

Vådområde 3: Syd for AS, skovens største sø: Bønnekær. Søen virker meget mørk pga. store, gamle træer, som vokser helt ned til søen. Søen er fyldt op med Tornløs Hornblad. Carina Zobbe siger, at her er klokkefrø.

Figur 10. Vandrøllike fra vådområde 1, foto CC.

Vådområde 4: Helt mod vest og lige syd for AS, kan ses fra vejen. Meget Dynd-Padderok (figur 11) og ellers Gul Iris, Knippe-Star, Bittersød Natskygge og Akselblomstret Star i mængde.

Vådområde 5: 2/3 mod vest i skoven og lige ved skovvej, der går helt til syd og ved vejkryds med ØV-gående vej. Her er skoven ryddet og der er opstillet plasticrør med plantede Eg og få Fuglekirsebær. På de vådeste steder er der en starsump med Tykakset Star og Top-Star. Ellers er der meget Lav Ranunkel, Gul Iris, Sump-Forglemmevej mv.

Vest for vådområde 5 ligger to moser angivet på kortet. Men områderne er voldsomt tilgroet med krat.

Figur 11. Masser af Dynd-Padderok og Gul Iris fra vådområde 4. Foto HGC.

Vådområde 6: Midt i skoven og mod vest: En pænt stor sø, Askekær, 5-10 år gammel, og hvor halvdelen af vandfladen er dækket af flydeblade af Svømmende Vandaks, figur 12. Rørsumpen omkring søen er høj med meget Rørgræs, Strand-Kogleaks, Kær-Tidsel, Bredbladet Dunhammer, Gul Iris samt Top-Star, Stiv Star, Fjerbregne mv.. Fra søen lød kor af grøn frø, skrubbudse og klokkefrø (!). En snog sås.

Askekær anser vi for at være det rigeste vådområde i hele Vesterskov.

Vådområde 7: Midt i skoven syd for AS, en mose rig på starrer, (Stiv-, Top- og nok også en masse Kær-Star).

Figur 12. Askekær, vådområde 6 mod vest. Foto HGC.

Vådområde 8: Lige syd for AS og lige nordvest for Bønnekær. En ret stor fri vandflade. I kanten ligger et dække af levermosset Flydende Skælløv (figur 13). Ifølge Naturbasen.dk er det en levermos, som i Danmark er temmelig sjælden. CC var netop blevet præsenteret for arten på Røsnæs nord for Bjørnstrup af Peter Jannerup. Andre planter er Gul Iris, Bredbladet Dunhammer, Bittersød Natskygge og Top-Star.

Vådområde 9: Lidt over 1 km inde i skoven (fra øst) og lige nord for AS. Dybe drænkanaler med en del Vandrøllike og et omgivende lysåbent terræn med udbredt Stor Nælde-bevoksning med arter som Knippe-Star, Tykbladet Ærenpris, Vand-Mynte, Sump-Forglemmigej, Top-Star, Sværtevæld og nok også Kær Star. Lille Vandsalamander sås i foråret i kanalen.

Vådområde 10: Helt mod sydvest i skoven. Vådområdet er fyldt op af væltede træer og grenaffald og omgivet af Brombærkrat, men der er faktisk en åben vandflade.

Vådområde 11: Bredbladet Dunhammer, Rørgræs, Kærmangeløv, Kattehale, Alm. Fredløs, Vand-Mynte, Kær-Svinemælk og Liden Andemad.

Figur 13. Flydende Skælløv er en levermos-art fra vådområde 1. Foto HGC.

Figur 14. Flydende Stjerneløv er en anden levermos-art fra vådområde 1. Foto HGC.

Flydende Skælløv og Flydende Stjerneløv er levermos-arter fra vådområde 1. De er begge ret alm. til hist og her i Danmark (Schou et al. 2017), men ikke angivet fra Asnæs før. I Arter.dk kaldes Flydende Stjerneløv for Svømmende Stjerneløv.

Figur 15. Tyndakset Gøgeurt fra et fugtigt område mod syd i Vesterskov. Foto HGC.

I et vådområde syd i skoven findes der Tyndakset Gøgeurt, hvilket Carina Zobbe kunne fremvise. Carina havde talt i alt 28 blomstrende. Vi har senere selv været ude at tælle, og vi fandt et par blomstrende mere, så der er +30 i alt. Også vegetative sås. Nogle havde fine pletter (figur 15), andre var uden pletter.

Strandeng

Nordøst for P-pladsen ved Havnemark ligger et lille stykke strandeng, som vi har taget med, fordi vi mener det hører sammen med skoven og kysten. Strandengen bliver ikke græsset eller slået. Nogle pletter er meget tørre (sandede). Der er mange arter, som ikke hører til i skoven, og de nævnes her: Alm. Knopurt, Alm. Røllike, Alm. Sankthansurt, Alm. Torskemund, Baltisk Strand-Sennep, Bakke-Svingel, Bidende Stenurt, meget Draphavre, Finbladet Vejsennep, Gul Snerre, Hvidmelet Gåsefod, Marehalm, Rød Svingel, Skov-Løg og Vild Løg, Slangehoved, Strandarve, Strand-Bede, Strandkål og Tagrør.

På strandengen er der også nogle gamle kulturplanter: En hel del Læge-Hundetunge og Skarntyde. I det hele taget er Havnemark et rigt sted for gamle kulturplanter, hvor de mest ualmindelige er Bulmeurt og Læge-Stokrose, men de er altså udenfor det undersøgte område. En god gammel kulturplante findes i selve skoven, nemlig Hjertespad. Den står helt mod øst i skovkanten rundt om den gamle skovfogedbolig. Desuden står der Hjertespad i rabatten af Asnæs Skovvej helt mod vest før p-pladsen ved Havnemark.

Orkidéer

Skovens almindeligste orkidé er Skov-Hullæbe, som vi har fundet i mindre antal adskillige steder langs skovvejene. En anden orkidé, Tyndakset Gøgeurt, er nævnt sidst i afsnittet om vådområder. Skov-Hullæbe er ret almindelig i de vestsjællandske skove, mens Tyndakset Gøgeurt er ret almindelig i både muldrige skove og på kalkrige overdrev i Østjylland og på Øerne (Hartvig, 2015). Os bekendt er Tyndakset Gøgeurt ikke tidligere fundet i Vesterskov, men den står også i den lille Randemose Skov på det sydøstlige Asnæs.

I 1990'erne er der fundet Ægbladet Fliglæbe i Vesterskov, hvor HGC har set den på nordkysten ca. 500 m øst for Havnepark (Christiansen et al. 1995). I 1991 talte vi 38 stk., hvoraf 2/3 blomstrede. I 1998 fandt Henrik Ærenlund Pedersen Nikkende Hullæbe i både Asnæs Forskov og Asnæs Vesterskov (Ærenlund Pedersen et al. 2001). Tidligere (før 1976) er der fundet Skov-Gøgelilje i Vesterskov (Gravesen, 1976). Desværre har vi ikke fundet dem i denne omgang, men de kan måske dukke op igen?

Det samlede antal af planter, vi har fundet i Vesterskov, er stort. Vi har fundet i alt 330 urter og 72 forskellige slags buske og træer, hvilket giver i alt 402 arter, se floralisten bagerst i rapporten.

DE RØDLISTEDE ARTER

Nationalt rødlistede

Den eneste Nationalt rødlistede art, vi har fundet i Vesterskov, er Bjerg-Perikon, som på Rødliste 2019 kategoriseres som Næsten Truet (NT). Bjerg-Perikon er sjælden langs kysterne på Øerne og i Østjylland, og i det øvrige Danmark er den meget sjælden (Hartvig, 2015). Den er i tilbagegang i Danmark, og hvor den findes, ses den kun i fåtallige bestande.

I Vesterskov fandt vi den i en lille bestand i et skræntskred på nordkysten helt mod øst. Et enkelt eksemplar står længere mod vest. I det vestsjællandske i øvrigt findes den nogle få steder på Røsnæs, men den er ikke tidligere fundet på Asnæs, ifølge Hartvig (2015) og Arter.dk.

Regionalt rødlistede

Peter Leth har med stor grundighed udvalgt arter, som er "Regionalt Rødlistede" (Leth, 2006). I Vesterskov har vi fundet 4 arter, som alle er Regionalt Rødlistede som Næsten Truede (NT), og de omtales kort herunder:

Butfinnet Mangeløv (NT) har vi fundet en enkelt gang, og vi har et presset eksemplar, da der er en smule tvivl om artsbestemmelsen. Den vokser ofte i våde og mere eller mindre næringsfattige moser. Vi mener ikke, at Butfinnet Mangeløv tidligere er fundet på Asnæs.

Læge-Stenfrø (NT) står ret talrigt i skovbrynet ved den sydgående del af Asnæs Skovvej, der er også en større bestand tæt på nordkysten (figur 16). Det er en sjælden plante, som især findes langs kysterne på Øerne (Hartvig, 2015). Den er i forvejen kendt fra både Asnæs Forskov og Vesterskov.

Figur 16. Læge-Stenfrø. Foto HGC.

Skov-Springklap (NT) fandt vi i våde og fugtige partier ved skovvejen, som går hele vejen nord-syd beliggende øst i Vesterskov. Den er almindelig i det østlige Jylland samt i det østlige Sjælland og på sydhavsøerne, men på Vestsjælland er den sjælden (Hartvig, 2015). Den er tidligere fundet på i skovene på Asnæs.

Storblomstret Kodriver (NT) er som omtalt spredt over hele Vesterskov. Den er ret almindelig i Sydvestjylland og på nogle af Øerne, men i Vestsjælland er "Arten de seneste 10 år kun fundet på Asnæs-halvøen og i Klarskov" (Leth, 2006).

I skoven ses også krydsningerne Hulkravet x Storblomstret og Fladkravet x Storblomstret Kodriver, som vitterligt er mellemformer mellem forældrearterne, se figur 17.

Figur 17. Krydsningen Fladkravet x Storblomstret Kodriver. Foto CC.

Positiv-arter

”Positiv-arter” er arter, som er knyttet til beskyttede eller typiske naturtyper. Positiv-arter indikerer naturkvalitet (Leth, 2006). I tabel 1 står alle de positiv-arter, vi har fundet i Vesterskov.

Positiv-art	Kategori
Akselblomstret Star	AP
Alm. Fredløs	AP
Alm. Guldnaelde	AP
Alm. Knopurt	AP
Alm. Lungeurt	HP
Alm. Sølv-Potentil	AP
Bjerg-Ærenpris	AP
Bleg Star	UP
Blå Anemone	HP
Blågrøn Star	AP
Bølget Bunke	AP
Dansk Kokleare	HP
Desmerurt	AP
Dunet Dueurt	AP
Dunet Vejbred	AP
Firblad	UP
Fladkravet Kodriver	HP
Glat Sølv-Potentil	AP

Hare-Star	HP
Harril	AP
Hulkravet Kodriver	AP
Hulrodet Lærkespore	AP
Hundekvik	UP
Hylster-Guldstjerne	UP
Håret Star	AP
Håret Viol	HP
Kamgræs	AP
Kantet Perikon	AP
Kærmangeløv	HP
Kær-Star	AP
Kær-Tidsel	AP
Kål-Tidsel	AP
Læge-Ærenpris	HP
Lådden Perikon	SP
Liden Lærkespore	HP
Mangeblomstret Frytle	AP
Marehalm	AP

Mark-Frytle	AP
Nyrebladet Ranunkel	AP
Pille-Star	UP
Ris-Dueurt	HP
Sand-Løg	AP
Sanikel	SP
Sildig Skov-Hejre	UP
Skov-Byg	HP
Skov-Hullæbe	HP
Skov-Æble	HP
Spidsbladet Steffensurt	SP
Stiv Star	AP
Strandgåsefod	AP
Strand-Kamille	HP
Strandkål	AP

Sump-Forglemmigej	AP
Svømmende Vandaks	AP
Tidlig Skov-Hejre	SP
Top-Star	AP
Tornløs Hornblad	AP
Tykakset Star	AP
Tykbladet Mælde	SP
Tykbladet Ærenpris	AP
Tyndakset Gøgeurt	UP
Vand-Mynte	AP
Vandrøllike	AP
Vellugtende Gulaks	AP
Vinget Perikon	HP
Vår-Star	UP
Øret Pil	HP

Tabel 1. Positiv-arter fra Vesterskov

AP: Alm. positiv-art

HP: Hist-og-her positiv-art

UP: Ualmindelig positiv-art

SP: Sjælden positiv-art

68 positiv-arter er et meget højt tal, hvilket fortæller om høj naturkvalitet i Vesterskov. Et par arter skal herunder omtales nærmere:

Sanikel er ifølge Leth (2006) en sjælden positiv-art, som der bestemt ikke står mange af i skoven, men den står altså hist og her, bl.a. nord for Asnæs Skovvej. Ifølge Hartvig (2015) er det en ret almindelig art i gammelskovsområderne på Øerne og på Bornholm.

Spidsbladet Steffensurt (SP) står mange steder i Vesterskov. Det er en hybrid mellem Dunet Steffensurt og Liden Steffensurt, som spredes vegetativt (Mossberg og Stenberg, 2020). Der er også Dunet Steffensurt i skoven. Spidsbladet Steffensurt er ret almindelig til ret sjælden i NØ- og Midtsjælland og næsten fraværende i Vestsjælland (Hartvig, 2015).

LIDT OM SKOVENS DYRELIV

Af listen bagerst i rapporten fremgår det, at vi har set i alt 17 forskellige dagsommerfugle, hvilket forekommer os at være mange. Vi omtaler her to af de sjældnere og meget flotte sommerfugle.

Kejserkåbe er Danmarks største perlemorssommerfugl. Den har haft en dramatisk tilbagegang i sidste del af det 20. århundrede. Siden omkring år 2000 har den godt og vel genvundet sin udbredelse, og på Midt- og Sydsjælland har den altid været ret talrig (Stoltze, 2024). Arter.dk viser adskillige fund i både Forskov og Vesterskov. Vi så den talrigt hen på sommeren især langs stierne nord for Asnæs Skovvej.

Hvid admiral er på Sjælland udbredt mod nord i Nordsjælland, Rørvig og til skovene langs Sejerøbugten (Stoltze, 2024). I Arter.dk er der slet ingen fund i den gamle Kalundborg kommune, så det er bemærkelsesværdigt, at CC så sommerfuglen i Vesterskov.

Skovens padder og krybdyr er også bemærkelsesværdige. Stor Vandsalamander er også fundet af andre end os i den nordvestlige del af skoven (Arter.dk). De findes i øvrigt på spidsen af Asnæs i vandhullerne der. Det gør klokkefrø også. Klokkefrøerne stammer oprindeligt fra Agersø, som på Asnæsspidsen er en reservebestand for en beskeden bestand på Agersø. Det er glædeligt, at de har spredt sig til vådområdet nr. 6 Askekær, og ifølge Carina Zobbe også til Bønnekær, vådområde nr. 3.

Figur 17. Syvpletet mariehøne er meget almindelig i Danmark. Foto CC.

SAMMENFATNING

Skovens placering nær spidsen af Asnæs og med hav mod både nord og syd er umiddelbart meget iøjnefaldende, og skoven er et af Kalundborg kommunes smukkeste naturområder.

330 urter og 72 forskellige slags buske og træer fandt vi i 2024, hvilket giver i alt 402 arter, og det er mange. Heraf er der 1 Nationalt rødlistet (Bjerg-Perikon) og 4 regionalt rødlistede. 68 af planterne er positiv-arter, hvilket indikerer god naturkvalitet. Storblomstret Kodriver er skovens mest iøjnefaldende urt. Skovens bestand af 100-årige Kastaniebladet Eg er meget interessant.

Figur 18. J. Th. Lundbye: Bugt ved Kallundborg Fjord ved Asnæs Skov, December 1839. Fra Wikimedia Commons.

Sådan malede Lundbye Vesterskov i 1839 set fra Havnemark med et albinokrondyr og nok også med andre forskønnelser.

TAK

til Eirik Vinsand for mange gode oplysninger, kort og fotos. Også tak til Carina Zobbe for bl.a. udpegning af voksested for Tyndakset Gøgeurt. Endelig en tak til Anne Bronée for teknisk support.

LITTERATUR

Arter.dk – Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Statens Naturhistoriske Museum og Naturhistoriske Museum, Aarhus. Christiansen, Hans Guldager; Birger Prehn og Ole Agerbæk 2009: Floraen på Røsnæs og Asnæs' sydvendte skrænter. - Kalundborg kommune.

Christiansen, Hans Guldager; Palle Hansen og Birger Prehn 1995: De vilde orkidéer ved Kalundborg. – Upubliceret.

De samvirkende danske Haveselskaber 1979: Havens Planteleksikon. Træer og buske.

Ejldorf, Kjeld 1991: Asnæs rundt. – Brøndby kommune.

Gravesen, Palle 1976: Oversigt over botaniske lokaliteter. 1. Sjælland. – Fredningsstyrelsen.

Hartvig, Per 2015: Atlas Flora Danica. – Gyldendal.

Leth, Peter 2006: Status for Vestsjællands Flora 2006. - På Dansk Botanisk Forenings hjemmeside.

Mossberg, Bo og Lennart Stenberg 2020: Nordens Flora. – Gyldendal. Oversat til dansk og bearbejdet af Jon Feilberg.

Møller, Peter Friis; Peter Wind, Gert Mogensen og Bent Odgaard 2010: Skovens planteliv. I: Peter Friis Møller (red): Naturen i Danmark. Skovene. – Gyldendal.

Rødliste 2019: Den danske Rødliste. - AU Ecoscience.

Stoltze, Michael 2024: Danske dagsommerfugle. – Lindhardt og Ringhof.

Schou, Jens Christian; Bjarne Moeslund, Lars Båstrup-Spøhr, og Kaj Sand-Jensen 2017: Danmarks Vandplanter. – BFN's Forlag.

Thorndal, Palle 2013: Asnæs-sagaen – en egnshistorie. – Forlag BOD, København.

Trap Danmark, Niels Elers Koch (red): bind 21 (Odsherred, Holbæk og Kalundborg). Gads Forlag, 6. udgave.

Ærenlund Pedersen, Henrik; Niels Faurholdt og Søren Grøntved Christiansen 2001: Nikkende Hullæbe - økologi og fremtidsudsigter i Danmark. – URT 1. 2001 pp. 18-27.

Figur 19. Bjerg-Perikon, den eneste Nationalt rødlistede plante, vi fandt. Foto CC.

Asnæs Vesterskov	Butfinnet Mangeløv	Hvid Anemone	Marts-Viol
Floraliste mv.	Bølget Bunke	Hvid-Kløver	Mellebrudt Star
Aften-Pragtstjerne	Canadisk Bakkestjerne	Hvidmelet Gåsefod	Milliegræs
Ager-Kål	Cikorie	Hvid Snerre	Mose-Bunke
Ager-Padderok	Citronmelisse	Hvid Stenkløver	Muse-Vikke
Ager-Sennep	Dansk Kokleare	Hylster-Guldstjerne	Mælkebøtte sp.
Ager-Snerle	Desmerurt	Hyrdetaske	Mørk Kongelys
Ager-Stedmoderblomst	Draphavre	Høst-Rødtop	Narcissus `Tete-à Tete`
Ager-Svinemælk	Dunet Dueurt	Håret Frytle	Nyrebladet Ranunkel
Ager-Tidsel	Dunet Steffensurt	Håret Kortstråle	Øpret Hønsetarm
Ager-Vejbred	Dunet Vejbred	Håret Star	Pastinak
Akselblomstret Star	Enblomstret Flitteraks	Håret Viol	Pille-Star
Alm. Agermåne	Eng-Brandbæger	Italiensk Rajgræs	Pindsvineknap sp.
Alm. Bingelurt	Eng-Rapgræs	Japansk Pileurt	Prikbladet Perikon
Alm. Bjørneklo	Eng-Svingel	Kamgræs	Pyrenæisk Stor- kenæb,også
Alm. Brandbæger	Enårig Rapgræs	Kantet Dueurt	hvidlig
Alm. Brunelle	Erantis	Kantet Perikon	Påskelilje
Alm. Byg	Feber-Nellikerod	Kattehale	Rank Surkløver
Alm. Firling	Femhannet Hønsetarm	Kirtel-Kortstråle	Rank Vejsennep
Alm. Fredløs	Fersken-Pileurt	Klæbrig Brandbæger	Rejnfan
Alm. Fuglegræs	Filtbladet Kongelys	Kløftet Storkenæb	Ris-Dueurt
Alm. Guldnaelde	Filtet Burre	Knippe-Star	Rosen-Dueurt
Alm. Guldstjerne	Finbladet Vejsennep	Knoldet Brunrod	Roset Springklap
Alm. Gyldenris	Fin Kløver	Knop-Siv	Rundbladet Katost
Alm. Hanespore	Firblad	Kors-Andemad	Russisk Skilla
Alm. Hulsvøb	Fjerbregne	Korsknap	Ru Svinemælk
Alm. Hundegræs	Fladkravet Kodriver	Kost-Fuglemælk	Rød Tandbæger, også hvidlig
Alm. Hvede	Fladkravet - X Storblostmestret	Krat-Viol	Rød Arve
Alm. Høgeurt	Kodriver	Kruset Skræppe	Rød-Kløver
Alm. Hønsetarm	Fløjlsgæs	Kruset Tidsel	Rød Svingel
Alm. Katost	Foder-Lucerne	Krybende Læbeløs	Rød Tvetand
Alm. Knopurt	Foder-Vikke	Krybende Potentil	Røgræs
Alm. Kongepen	Følfod	Kryb-Hvene	Sand-Lucerne
Alm. Kællingetand	Gederams	Kugle-Museurt	Sand-Løg
Alm. Kvik	Gift-Salat	Kæmpe-Bjørneklo	Sanikel
Alm. Lungeurt	Glat Burre	Kæmpe-Pileurt	Seksradet Byg
Alm. Mangeløv	Glat Dueurt	Kæmpe- Svingel	Sildig Gyldenris
Alm. Mjødurt	Glat Sølv-Potentil	Kær-Galtetand	Sildig Skov-Hejre
Alm. Rajgræs	Glat Vejbred	Kærmangeløv	Skarntyde
Alm. Rødknæ	Glat Ærenpris	Kærmindesøster	Skive-Kamille
Alm. Røllike	Gold Hejre	Kær-Svinemælk	Skovarve
Alm. Sankthansurt	Græsbladet Fladstjerne	Kær-Star	Skov-Brandbæger
Alm. Skjolddrager	Grøn Høgeskæg	Kær-Tidsel	Skov-Burre
Alm. Snepryd	Grå-Bynke	Kål-Tidsel	Skov-Byg
Alm. Star	Gul Fladbælg	Lancet-Vejbred	Skov-Forglemmigej
Alm. Svinemælk	Gul Iris	Lav Ranunkel	Skov-Galtetand
Alm. Sølv-Potentil	Gul Kløver	Liden Andemad	Skov-Hanekro
Alm. Torskemund	Gul Snerre	Liden Burre	Skov-Hullæbe
Alm. Vej-Pileurt	Gærde-Kørvel	Liden Klokke	Skov-Løg
Bakke-Svingel	Gærde-Snerle	Liden Lærkespore	Skovmærke
Baltisk Strandsennep	Gærde-Valmue	Liden Singrøn	Skov-Salat
Bidende Pileurt	Gærde-Vikke	Liden Storkenæb	Skov-Skræppe
Bidende Ranunkel	Gåsepotentil	Liljekonval	Skov-Springklap
Bidende Stenurt	Have-Påskelilje	Lugtløs Kamille	Skov-Star
Bjerg-Perikon	Haremad	Lund-Rapgræs	Skov-Stilkaks
Bjerg-Rørhvene	Hare-Star	Lyse-Siv	Skovsyre
Bjerg-Ærenpris	Harril	Læge-Hundefrø	Skov-Viol
Bleggul Snerre	Hjertespad	Læge-Stenfrø	Skvalderkål
Bleg Star	Hjortetrøst	Læge-Ærenpris	Slangehoved
Blød Hejre	Horse-Tidsel	Løgekarse	Smalbladet Dunhammer
Blød Storkenæb	Hulkravet Kodriver	Lådden Dueurt	Smalbladet Mangeløv
Blå Anemone	Hulkravet- X Storblostmestret	Lådden Perikon	Smalbladet Vej-Pileurt
Blågrøn Star	Kodriver	Majblomst	Smalbladet Vikke
Bredbladet Dunhammer	Hulrodet Lærkespore	Mangeblomstret Frytle	Småblomstret Balsamin
Bredbladet Mangeløv	Humle-Sneglebælg	Marehalm	Småkronet Gedeskæg
Bugtset Kløver	Hundekvik	Mark-Forglemmigej	Snerle-Pileurt
Burre-Snerre	Hundepersille sp.	Mark-Frytle	Spansk Klokkeskilla
Butbladet Skræppe	Hvas Randfrø	Mark-Ærenpris	Spidsbladet Steffensurt

Spidskapslet Star
 Spring-Balsamin
 Spyd-Mælde
 Stinkende Storkenæb
 Stiv Star
 Storblostmret Kodriver
 Stor Fladstjerne
 Storkronet Ærenpris
 Stor Nælde
 Stortopet Hvene
 Strandarve
 Strand-Bede
 Strandgåsefod
 Strand-Kamille
 Strand-Kogleaks
 Strandkål
 Strand-Mælde
 Strand-Svingel
 Sump-Evighedsblomst
 Sump-Forglemmigej
 Sump-Padderok
 Svaleurt
 Svine-Mælde
 Sværtevæld
 Svømmende Vandaks
 Sylt-Star
 Sød Astragal
 Tadder-Vikke
 Tagrør
 Tandfri Vårsalat
 Tidlig Skov-Hejre
 Tofrøet-Vikke
 Top-Star
 Tornet Salat
 Tornløs Hornblad
 Tudse-Siv
 Tulipan sp.
 Tusindfryd
 Tveskægget Ærenpris
 Tykakset Star
 Tykbladet Mælde
 Tykbladet Ærenpris
 Tyndakset Gøgeurt
 Uldbladet Kongelys
 Vand-Mynte
 Vand-Pileurt
 Vandrøllike
 Vandstjerne sp.
 Vedbend-Ærenpris
 Vellugtende Gulaks
 Vild Gulerod
 Vild Kørvel
 Vild Løg
 Vinge-Pileurt
 Vinget Perikon
 Vintergæk
 Vorterod
 Vår-Brandbæger
 Vår-Gæslingeblomst
 Vår-Star

Træer&Buske

Ahorn
 Alm. Gedeblad
 Alm. Hvidtjørn
 Alm. Hylde
 Alm. Røn
 Alm. Snebær
 Alm. Thuja
 Amerikansk Asp
 Balsam-Poppel
 Benved
 Bittersød Natskygge
 Brombær sp.
 Bukketorn
 Bævreasp
 Bøg
 Drue-Hylde
 Dun-Birk
 Dunet Gedeblad
 Engriflet Hvidtjørn
 Europæisk Lærk
 Fjeld-Ribs
 Glat Hunderose
 Grøn Douglasgran
 Grøn El
 Grå-El
 Grå-Poppel
 Gyvel
 Hassel
 Have-Ribs
 Hestekastanje
 Hindbær
 Humle
 Hvid-Gran
 Hvid Kornel
 Hybrid Asp
 Hybrid Lærk
 Japansk Lærk
 Kastanjebladet Eg
 Korall-Hvidtjørn
 Korbær
 Kristtorn
 Kvalkved
 Kæmpegran (grandis)
 Landevejs-Poppel
 Mangeblomstret Rose
 Mirabel
 Nordmannsgran
 Pære
 Rød-Bøg
 Rød-Eg
 Rød-El
 Rød-Gran
 Selje-Pil
 Selje-Røn
 Sitka-Gran
 Skov-Elm
 Skov-Fyr
 Skov-Æble
 Skyrækker
 Slåen
 Stikkelsbær
 Stilk-Eg
 Storbladet Lind
 Sølvgran (nobilis)
 Trebladet Brombær
 Valnød
 Vedbend

Vinter-Eg
 Vortebirk
 Ægte Kastanje
 Øret Pil
 Østrigsk Fyr

Fugle

Blishøne
 Bogfinke
 Dompap
 Ederfugl
 Fasan
 Fiskehejre
 Fiskeørn
 Gransanger
 Gravand
 Grønirisk
 Gråand
 Gråkrage
 Gulspurv
 Gærdesanger
 Gærdesmutte
 Gøg
 Havørn
 Husskade
 Knopsvane
 Munk
 Musvit
 Musvåge
 Natugle
 Ravn
 Ringdue
 Rødhals
 Rødstjert
 Rørsanger
 Sangdrossel
 Sanglærke
 Skarv
 Skovskade
 Solsort
 Sortand
 Spurvehøg
 Spætmejse
 Stillits
 Stor Flagspætte
 Strandskade
 Stær
 Sølvmåge
 Toppet Skallesluger m. unger

Sommerfugle

Admiral
 Aurora
 Citronsommerfugl
 Dagpåfugleøje
 Der Hvide C
 Gammaugle
 Græsrandøje
 Græsspinder, larve
 Hvid Admiral
 Kejserkåbe
 Lille Ildfugl
 Lille Kålsommerfugl
 Nældens Takvinge
 Okkergul Randøje
 Skovrandøje

Stor Bredpande
 Stor Kålsommerfugl
 Stregbredpande
 Vejråndøje

Andet

Alm. Vandnymfe
 Brun frø sp.
 Firepletet Libel
 Flydende Stjerneløv
 Flydende Skælløv
 Grøn frø
 Grøn Mosaikguldsmed
 Kantarel
 Klokkefrø
 Lille Vandsalamander
 Marsvin
 Rensdyrlav
 Rådyr
 Skrubtudse
 Snog
 Stor Gedeham
 Stor Vandsalamander
 Stød-Køllesvamp
 Vinbjergsnegl